

Opcje

Opcje mogą dotyczyć zarówno prawa zakupu jakiegoś instrumentu finansowego – opcje *call*, jak i jego sprzedaży – opcje *put*. Opcja kupna daje posiadaczowi prawo ale nie obowiązek zakupu bazowego instrumentu finansowego w określonym czasie i po określonej cenie. Są one zwykle kupowane przez inwestorów oczekujących wzrostu cen. Opcja sprzedaży umożliwia sprzedaż instrumentu bazowego w określonym momencie i po określonej cenie. Są one przeznaczone przede wszystkim dla inwestorów spodziewających się spadku cen. Posiadacz opcji może skorzystać z przysługującego mu prawa wtedy, gdy jest to dla niego opłacalne, czyli kiedy korzystnie kształtuje się relacja pomiędzy ceną wykonania a aktualną ceną instrumentu bazowego.

W każdej opcji występują trzy niezmiennie elementy [W. Tarczyński; Rynki kapitałowe. Metody ilościowe; tom 1-2; op. cit., s. 23-24.]:

1. instrument opcyjny – instrument finansowy, na który została wypisana opcja
2. cena kontraktu – określona cena instrumentu finansowego, po której opcja może być egzekwowana
3. termin ważności opcji – do kiedy opcja może zostać wykonana

Oprócz terminu ważności, z każdą opcją związane są ustalenia określające możliwy termin jej wykonania. Z tego względu opcje dzieli się na:

- **opcje amerykańskie**, które mogą być wykonane w dowolnym momencie pomiędzy dniem zakupu a terminem wygaśnięcia
- **opcje europejskie**, które mogą być wykonane wyłącznie w dniu, w którym przypada termin wygaśnięcia opcji

Do końca 1998 roku w obrocie giełdowym nie znalazły się żadne opcje.

Opcje są rodzajem instrumentu pochodnego, który daje posiadaczowi prawo, ale nie obowiązek, do zakupu lub sprzedaży określonego aktywa bazowego po ustalonej cenie (nazywanej ceną wykonania lub strike price) w określonym czasie lub przed jego upływem. W przeciwieństwie do kontraktów futures, gdzie strony są zobowiązane do realizacji transakcji, opcje dają inwestorowi większą elastyczność, ponieważ pozwalają na decyzję o tym, czy zrealizować transakcję, zależnie od tego, jak zmieniła się cena aktywa bazowego. Opcje są powszechnie używane w celach spekulacyjnych, zabezpieczających (hedgingowych) oraz do zarządzania ryzykiem.

Opcje dzielą się na dwa główne typy: opcje kupna (call options) oraz opcje sprzedaży (put options). Opcja kupna daje jej posiadaczowi prawo do zakupu aktywa bazowego po określonej cenie, natomiast opcja sprzedaży pozwala na sprzedaż aktywa po ustalonej cenie. W obydwu przypadkach posiadacz opcji nie jest zobowiązany do realizacji transakcji, co czyni opcje wyjątkowym narzędziem do zarządzania ryzykiem lub spekulacji.

Aktywem bazowym dla opcji mogą być różne instrumenty finansowe, takie jak akcje, indeksy giełdowe, waluty, obligacje, a nawet towary, takie jak ropa naftowa czy złoto. Posiadacz opcji kupna zarabia, gdy cena aktywa bazowego rośnie powyżej ceny wykonania, ponieważ może nabyć aktyw po niższej, ustalonej cenie i sprzedać je na rynku po wyższej. W przypadku opcji sprzedaży inwestor osiąga zysk, gdy cena aktywa bazowego spada poniżej ceny wykonania, gdyż może sprzedać aktyw po wyższej cenie, niż wynosi jego rynkowa wartość.

Każda opcja ma określony czas trwania, który jest związany z datą wygaśnięcia. Istnieją dwie główne kategorie opcji, zależnie od tego, kiedy mogą być wykonane. Opcje europejskie mogą być realizowane wyłącznie w dniu wygaśnięcia, podczas gdy opcje amerykańskie dają posiadaczowi prawo do realizacji transakcji w dowolnym momencie przed datą wygaśnięcia.

Opcje mają również cenę, zwaną premią opcyjną, którą kupujący

płaci sprzedającemu (wystawcy opcji) w zamian za prawo do realizacji opcji. Wysokość premii zależy od kilku czynników, w tym od ceny aktywa bazowego, czasu pozostałego do wygaśnięcia opcji oraz zmienności (volatility) ceny aktywa bazowego. Wyższa zmienność zwykle prowadzi do wyższych premii opcyjnych, ponieważ większa niepewność co do przyszłych ruchów cen zwiększa ryzyko dla sprzedającego opcję. Premia opcyjna odzwierciedla również różnicę między bieżącą ceną rynkową aktywa bazowego a ceną wykonania opcji.

Opcje oferują szerokie możliwości zastosowania. Mogą być wykorzystywane w strategiach spekulacyjnych, umożliwiającym inwestorom osiągnięcie zysków z krótkoterminowych zmian cen bez konieczności bezpośredniego kupowania lub sprzedawania aktywa bazowego. Na przykład, inwestor przewidujący wzrost ceny akcji może kupić opcje kupna, zamiast nabywać same akcje. To daje możliwość uzyskania dużych zysków przy relatywnie niskim kapitale, ponieważ opcje są znacznie tańsze niż samo aktywum bazowe. Z drugiej strony, inwestorzy mogą również stosować opcje jako narzędzie zabezpieczające. Na przykład, właściciel dużego pakietu akcji może kupić opcje sprzedaży, aby chronić się przed spadkiem wartości posiadanych akcji.

Opcje są również popularnym narzędziem w bardziej złożonych strategiach inwestycyjnych, takich jak spread, straddle czy strangle. Każda z tych strategii polega na jednoczesnym kupowaniu i sprzedawaniu różnych opcji, co pozwala na maksymalizację zysków lub minimalizację strat w określonych warunkach rynkowych. Strategia spread polega na jednoczesnym kupnie i sprzedaży opcji tego samego typu (np. dwóch opcji kupna) z różnymi cenami wykonania lub datami wygaśnięcia, co pozwala ograniczyć ryzyko, ale także zyski. Straddle i strangle są bardziej ryzykownymi strategiami, które zakładają, że ceny aktywów będą się gwałtownie zmieniać, ale inwestor nie jest pewny, w którą stronę.

Sprzedający opcje (zwany wystawcą lub piszącym opcję) ponosi większe ryzyko niż kupujący. W przypadku opcji kupna, jeśli

cena aktywa wzrośnie powyżej ceny wykonania, wystawca opcji będzie zmuszony sprzedać aktywo po cenie niższej od rynkowej, co może prowadzić do strat. Z kolei w przypadku opcji sprzedaży, wystawca może być zmuszony do zakupu aktywa po cenie wyższej od rynkowej, jeśli jego wartość spadnie. Z tego powodu wystawcy opcji zazwyczaj wymagają wniesienia zabezpieczenia (marży), aby zagwarantować pokrycie ewentualnych strat.

Rynek opcji jest jednym z najważniejszych segmentów rynku instrumentów pochodnych. Najbardziej znaną giełdą opcji na świecie jest Chicago Board Options Exchange (CBOE), która oferuje szeroki wybór opcji na akcje, indeksy giełdowe oraz inne aktywa. W Polsce opcje są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, choć rynek ten jest znacznie mniejszy niż w Stanach Zjednoczonych.

Opcje to złożone instrumenty finansowe, które oferują inwestorom szeroki wachlarz możliwości. Mogą być wykorzystywane zarówno do spekulacji, jak i do zabezpieczania się przed ryzykiem, co czyni je wszechstronnym narzędziem na rynkach finansowych. Ze względu na dźwignię finansową i elastyczność w realizacji transakcji, opcje mogą prowadzić do dużych zysków, ale również do znaczących strat, co wymaga od inwestorów głębokiej wiedzy na temat działania tych instrumentów oraz umiejętności zarządzania ryzykiem.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.